

**ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ,
ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА І ПРАВА
SWEDISH UNIVERSITY OF AGRICULTURAL SCIENCES
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
OPOLE UNIVERSITY
AZERBAIJAN STATE AGRICULTURAL UNIVERSITY**

**VIII Міжнародна науково-практична конференція
(заочна форма)
«ФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В РАМКАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ»**

м. Полтава, 17 грудня 2025 року

УДК 330.15:334.723

ББК 65.291.5

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору» – Полтава, 2025. – 288 с.

У матеріалах конференції розглядаються аспекти методології і практики управління господарської діяльності підприємств в рамках інтеграції до європейського простору.

Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, фахівців практиків. Матеріали друкуються мовою оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

Голова оргкомітету:

Галич О.А.- ректор Полтавського державного аграрного Університету, професор

Члени організаційного комітету:

Шостя А. М.- проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, доктор наук, професор

Горб О.О. - проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, кандидат наук, доцент

Дячков Д.В. директор Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій, доктор наук, професор

Світлична А.В. завідувач кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук
Oksana Kravchenko, Guest Professor, Department of Molecular Sciences, Swedish University of Agricultural Sciences

Людмила Федотова, доктор наук, доцент; Комратський державний університет (Молдова)

Antonina Kalinichenko - DSc, Professor, University of Opole

Гусейнов М. Д., доктор наук, професор, Azerbaijan State Agricultural University

Устік Т. В., доктор наук, професор, професор кафедри маркетингу та логістики Сумського національного аграрного університету

Губені Ю. Е., доктор наук, професор, завідувач кафедри підприємництва та торгівлі Львівський національний університет природокористування

Махмудов Х.З. професор кафедри підприємництва і права, професор, доктор наук

Яснолоб І.О. доцент кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук.
Начальник науково-дослідного сектору Полтавського державного аграрного університету

Волкова Н.В. доцент кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук

Дем'яненко Н.В. доцент кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук

Михайлова О.С. доцент кафедри підприємництва і права, доцент, кандидат наук

Вступне слово

Проведення VIII Міжнародної науково-практичної конференції здійснювалося в рамках науково-дослідних теми: «Розробка інноваційних стратегій розвитку підприємницької діяльності в умовах глобальних викликів і технологічних змін». (номер державної реєстрації 0125U003227 від 04.09.2025 р.) що дозволяє на основі обміну актуальною інформацією ефективно підійти до пошуку шляхів вирішення проблем інтеграції до європейського простору.

Матеріали науково-практичної конференції присвячені комплексному дослідженню сучасних тенденцій розвитку підприємницьких структур у контексті трансформації економічної та правової системи України. У центрі уваги - інноваційний розвиток підприємництва як стратегічна основа забезпечення економічної, продовольчої та соціальної безпеки держави в умовах глобалізації, цифровізації та євроінтеграційних процесів.

У збірнику висвітлюються перспективи розвитку суб'єктів господарювання з урахуванням гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу, впровадження європейських стандартів управління, фінансової політики, бухгалтерського обліку та аудиту. Значну увагу приділено проблемам інформаційного та правового забезпечення підприємницької діяльності, удосконаленню механізмів державного регулювання, захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання.

Окремий блок матеріалів присвячено економіці та управлінню підприємницьких структур, розвитку комерційної логістики, сучасної торгівлі та підприємництва, а також формуванню конкурентоспроможного бізнес-середовища. Розглядаються питання фінансової політики, інвестиційної привабливості, фінансової стабільності підприємств і використання європейського досвіду для реалізації стратегічних орієнтирів сталого розвитку.

Важливе місце у збірнику займають дослідження соціального та екологічного підприємництва як інструментів досягнення балансу між економічною ефективністю, соціальною відповідальністю та охороною довкілля. Аналізуються проблеми забезпечення якості, безпечності та екологічності товарів, впровадження міжнародних стандартів та сертифікаційних систем.

У межах конференції також розглядаються сучасні проблеми держави і права, питання правового регулювання господарської діяльності, а також роль сучасних освітніх технологій у підготовці підприємців, здатних ефективно діяти в умовах динамічних соціально-економічних змін. Матеріали поєднують теоретичні узагальнення та практичні напрацювання, що сприяють розвитку правової системи України та формуванню інноваційної моделі підприємництва.

Збірник орієнтований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти, аспірантів, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також практиків у сфері економіки, підприємництва і права.

ЗМІСТ

<i>Bondar-Pidhurska O., Savchenko D., Nenko A.</i> INNOVATION MANAGEMENT IN SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES AT THE CROSSROADS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT	13
<i>Kalinichenko A.</i> UNLOCKING THE TRUTH: CROSS-CHANNEL ATTRIBUTION AND THE REAL VALUE OF EVERY TOUCHPOINT	15
<i>Беркетов І.О.</i> ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ НА УПРАВЛІННЯ ПРОДАЖАМИ	18
<i>Біловодська О.А., Сурмачевська В.Р.</i> МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ТА УТРИМАННЯ МОЛОДІ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ	20
<i>Бурик К.С.</i> АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	24
<i>Буряк О.М.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ АПК В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	28
<i>Вітренко С.О.</i> УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ПЕРСОНАЛУ	32
<i>Волкова Н.В.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАЙНЯТОСТІ В ТОРГІВЛІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ	34
<i>Волкова Н.В., Гученко А.О.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	39
<i>Волкова Н.В., Комбарова Ю.В.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ПІДПРИЄМСТВ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	41

Гавриленко А. С., Липій Є. А. ВПЛИВ КІБЕРЗАГРОЗ НА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ	44
Гонтарь Є.Г. ОКРЕМІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКІ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ	46
Горбась В.А., Ведмедера О.А., Бугаєнко В.О. ПРАКТИКООРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УПРАВЛІНСЬКИХ КАДРІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ	49
Грубіч Н. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ У КОНТЕКСТІ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	52
Дем'яненко Н. В., Павленко Я. В. БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ЯК ОСНОВА ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ	55
Дробот І. М., Махмудов Х. З. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В АГРАРНІЙ СФЕРІ, ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ	58
Дячков Д.В. СУТНІСТЬ ТА ПАРАДИГМА ДІДЖИТАЛ-МЕНЕДЖМЕНТУ	62
Ємець В. В. ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ТА БЛОКЧЕЙН ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЗНИЖЕННЯ ТРАНСАКЦІЙНИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ РИЗИКІВ НА ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЯХ	64
Жук Р.І. МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	68
Жуков А.Є., Зось-Кіор М.В. МЕНЕДЖМЕНТ КОМАНДНОГО РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	71
Заболоцька В. Б. СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ПІДПРИЄМЦІВ	74
Зось-Кіор М. В., Саєнко В. О., Черних Б. О. ФОРМУВАННЯ	

КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК САМОМЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	77
<i>Кальян О. С.</i> ОКРЕМІ ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ВЕКТОРУ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА	79
<i>Капустін О. О., Корнет Р. С., Пилипенко Д. О.</i> СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	82
<i>Кінятков В.С.</i> РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	84
<i>Ковальська Т.А.</i> АНТИМОНОПОЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ	88
<i>Комар Д. С.</i> ЯКІСТЬ, БЕЗПЕЧНІСТЬ ТА ЕКОЛОГІЧНІСТЬ ТОВАРІВ	91
<i>Кондуфор Є. О., Липій Є. А.</i> СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ БОРТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ ТА ДЕРЖАВНОЮ ЗРАДОЮ: МЕЖА ПОВНОВАЖЕНЬ	95
<i>Коськін Г.В., Плеханова В.А.</i> ПРОГРАМА HELP РАДИ ЄВРОПИ: ОСВІТА З ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	98
<i>Кравченко Д.С.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	101
<i>Кравченко Д.С., Липій Є.А.</i> ЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН	104
<i>Крамаренко С. О.</i> РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	

ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	107
<i>Кріль Є. СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	110
<i>Купчєня Л.І., Шепель М.Ю. ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ</i>	111
<i>Куришко Р.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ</i>	115
<i>Кушніренко М.О. СТРАТЕГІЇ ЦІНОУТВОРЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПРОДАЖАМИ</i>	117
<i>Лазаренко Ю.О., Корнійчук В.С. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПЕРСОНАЛІЗАЦІЮ ДОСВІДУ ПРАЦІВНИКІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ</i>	121
<i>Лищенко М.О. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ НА РИНКУ ЗЕРНА: МАРКЕТИНГОВИЙ АСПЕКТ</i>	124
<i>Лукашенко А.В. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА</i>	128
<i>Малєжжик В.В. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ РИЗИКАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІЦНЕННЯ РИНКОВИХ ПОЗИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ АГРОБІЗНЕСУ</i>	131
<i>Малік Л.М. ІННОВАЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РИНКУ</i>	135
<i>Мансуєва Д.Р. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАБУ</i>	138

<i>Матлак Т. О.</i> УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ	140
<i>Медвідь В.Ю., Науменко О. О.</i> РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ ДО МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО ВІДНОВЛЕННЯ	143
<i>Мельник О.І.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У МАРКЕТИНГОВОМУ УПРАВЛІННІ ЛОЯЛЬНІСТЮ КЛІЄНТІВ У СФЕРІ МАЛОГО БІЗНЕСУ	146
<i>Мирна О.В., Бабич Д.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ВОРОНКИ ПРОДАЖІВ У СЕГМЕНТІ В2В: ДОВГИЙ ЦИКЛ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ	149
<i>Мирна О.В., Фіцай А. В.</i> ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНИХ CRM-СИСТЕМ	152
<i>Михайлова О.С.</i> ПІДПРИЄМНИЦЬКІ РИЗИКИ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ	155
<i>Мірошніченко Р.В.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ЙОГО СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ В РОЗВИТКУ В ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	158
<i>Муштай В. А.</i> МАРКЕТИНГОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ В УДОСКОНАЛЕННІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	163
<i>Нечипоренко В.В.</i> КОМПЛЕКСНЕ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ, БЕЗПЕЧНІСТЮ Й ЕКОЛОГІЧНІСТЮ МОЛОЧНОЇ СИРОВИНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ВИРОБНИЦТВА	166
<i>Ніколаєнко Є. А.</i> РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	169

Ніколайчук Л.Г. ТОВАРОЗНАВЧІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФОРМОСТІЙКОСТІ ОДЯГОВИХ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ І ОДЯГУ	173
Ніконенко О. В., Тютюнник В. С., Білокіз Є. В. УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ЯК СКЛАДОВА СТИМУЛЮВАННЯ В МОДУСІ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	176
Орехова А.І. ВПЛИВ СТИЛЮ ЛІДЕРСТВА НА ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ	178
Орехова А.І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	182
Орехова А.І. УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МОДУЛІВ З ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПРОГРАМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ	186
Петренко О.І., Лищенко М.О. ІНТЕГРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У МАРКЕТИНГОВУ СТРАТЕГІЮ ПІДПРИЄМСТВА	189
Петренко Т.С. РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СТАНОВЛЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	193
Писаренко С.В. НОРМАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОРЯДКУ СЕРТИФІКАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ	197
Резнік Я.І., МАРКЕТИНГ 5.0 ТА ПРОГНОСТИЧНА АНАЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТИ ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ МАРКЕТИНГОВИХ РІШЕНЬ	200
Ропотило І.С. ЯКІСТЬ, БЕЗПЕЧНІСТЬ ТА ЕКОЛОГІЧНІСТЬ ТОВАРІВ	203

<i>Світлична А.В., Гуренко А. В.</i> ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ	205
<i>Світлична А.В.</i> ДЕФІЦИТ КАДРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ	208
<i>Сень О.В.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ МАЛИХ СІЛЬГОСПВИРОБНИКІВ В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	210
<i>Сень О.В., Підлісна В.М.</i> СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА	214
<i>Сиваш Д.С.</i> МАРКЕТИНГОВІ ЗАХОДИ ЩОДО ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА	217
<i>Славкова О.П.</i> ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ ДЕСТАБІЛІЗАЦІЙНИМ ПРОЦЕСАМ	220
<i>Собчишин В. М., Мотрич Д. Ю.</i> РОЛЬ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В КОНТЕКСТІ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	222
<i>Сороколіт О.М.</i> СТОРІТЕЛІНГ ЯК МАРКЕТИНГОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ЗВ'ЯЗКУ З БРЕНДОМ ТУРИСТИЧНОЇ ЛОКАЦІЇ.	224
<i>Сорокопенець К.О.</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	227
<i>Співак К.О.</i> ОМНІКАНАЛЬНІ МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ЯК ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ	230
<i>Сухоставець А.І.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ("AGRITECH") ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ АГРОВИРОБНИЦТВА	233

<i>Терно Р.В.</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	235
<i>Терно Р.В.</i> ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	238
<i>Ус Ю.А.</i> КОМПЛЕКСНЕ СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ РИНКОВИХ ВИКЛИКІВ	242
<i>Устік Т.В.</i> МАРКЕТИНГ СТІЙКОСТІ: РОЗРОБКА СТРАТЕГІЙ ВИЖИВАННЯ ТА РОЗВИТКУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА ВІЙСЬКОВИХ РИЗИКІВ	245
<i>Фесенко О. М., Козуб Р. О., Головач С. І.</i> УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ЗАСТОСУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ	249
<i>Флока Л.В., Гнітій Н.В., Рачинська З.П.</i> РОСЛИННИЙ СИР ІЗ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ФЕРМЕНТАМИ: ІННОВАЦІЇ У ТЕХНОЛОГІЇ	251
<i>Хоменко М.Б.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	255
<i>Чепур А.В.</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕФОРМ	258
<i>Шабельник С. С.</i> ЛОГІСТИЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ У КРИЗОВИХ ТА ВОЄННИХ УМОВАХ	260
<i>Швидун В. В.</i> ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ТА ЇХ ГОЛОВНІ ФАКТОРИ	263
<i>Шевко О. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	267
<i>Шевчук Д. О.</i> СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО	271

<i>Шулежко А.В.</i> ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ: МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД НА МАКРОРІВНІ	273
<i>Щераков Є. С.</i> МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ	277
<i>Юдічева О. П.</i> СИР БРІ: КЛАСИФІКАЦІЯ, ЧИННИКИ, ЩО ФОРМУЮТЬ ЯКІСТЬ	280
<i>Яценко О.О.</i> НАФТОГАЗОВИЙ КОМПЛЕКС ЯК ОБ'ЄКТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	284

обов'язкове ознайомлення з політиками соціально відповідальної поведінки та Етичним кодексом;

– навчання та розвиток - проведення регулярних тренінгів з етики, сталості, інклюзивності та недискримінації;

– оцінка та мотивація - включення критеріїв соціально відповідальної поведінки у систему оцінки ефективності. Система винагород має заохочувати відповідальну поведінку (наприклад, бонуси за екологічні ініціативи чи волонтерство).

В той же час, управління соціально відповідальною поведінкою персоналу стикається з низкою викликів, пов'язаних із внутрішніми суперечностями, пов'язаними з необхідністю узгоджувати короткострокові фінансові цілі з довгостроковою соціальною відповідальністю. Також складнощі з об'єктивним кількісним вимірюванням соціально відповідальної поведінки та її впливу на фінансові показники. Зазвичай використовують такі метрики, як рівень участі у волонтерстві, кількість етичних скарг, рівень залученості та плинність кадрів.

Перспективи даного питання полягають у подальшій інтеграції соціально відповідальної поведінки в операційну діяльність компанії та перетворенні кожного співробітника на агента змін у сфері сталості. Це вимагає використання технологій та постійного посилення взаємозв'язку між індивідуальною відповідальністю та корпоративною стратегією.

Таким чином, ефективне управління соціально відповідальною поведінкою персоналу є критично важливим для створення сталого та етичного бізнесу, що вимагає не просто декларацій, а глибокої, системної перебудови всіх процесів управління людськими ресурсами.

Волкова Н. В.,

к. е. н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права,
Полтавський державний аграрний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАЙНЯТОСТІ В ТОРГІВЛІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Розвиток електронної комерції поступово змінює саму логіку функціонування торгівлі і це відчутно насамперед у сфері зайнятості. Торгівля більше не зводиться лише до фізичної присутності продавця і покупця у спільному просторі, натомість формується інша організація праці, інші вимоги, інший темп.

Ці зміни не відбуваються рівномірно, вони нашаровуються, місцями суперечать попереднім практикам і створюють зони напруження на ринку праці. Частина професій втрачає значення, інші лише окреслюються і ще не мають усталених меж. У цьому процесі зайнятість у торгівлі стає більш фрагментованою, менш стабільною, але водночас гнучкішою, що не завжди однозначно оцінюється самими працівниками. Виникає потреба уважного аналізу не тільки кількісних змін робочих місць, а й якісних зрушень у змісті праці. Саме тому звернення до проблеми трансформації зайнятості в торгівлі в умовах розвитку електронної комерції є виправданим і методологічно необхідним.

Динаміка розвитку електронної комерції у світі демонструє нерівномірність, яка не зводиться до простого зростання обсягів продажу. У різних країнах цей процес рухається з різною швидкістю, залежно від цифрової інфраструктури, платоспроможності населення та регуляторного середовища. В одних економіках електронна торгівля вже стала звичним елементом повсякденного споживання, в інших вона все ще перебуває у стадії структурного формування. Показово, що глобальні платформи задають загальний вектор, але не скасовують національних особливостей, які впливають і на організацію праці. Україна в цьому контексті рухається не ізольовано, але й не повністю синхронно зі світовими тенденціями. Розвиток e-commerce тут активізувався під тиском зовнішніх і внутрішніх факторів, зокрема технологічних змін та соціально економічних викликів. Це створило ситуацію, за якої зростання онлайн торгівлі супроводжується швидкою перебудовою зайнятості, часто без достатнього інституційного супроводу.

Водночас український ринок електронної комерції характеризується поєднанням прискорення і вразливості. З одного боку спостерігається розширення асортименту онлайн сервісів, поява нових торговельних форматів і збільшення кількості учасників ринку. З іншого боку нестабільність економічного середовища впливає на якість робочих місць, які створюються в цій сфері. Зайнятість формується швидше, ніж усталяються правила її регулювання. Це породжує асиметрії між вимогами роботодавців і можливостями працівників. У такій ситуації динаміка розвитку e-commerce стає не лише показником технологічного прогресу, а й маркером глибших змін у соціально трудових відносинах.

Зростання електронної комерції неминуче впливає на чисельність і структуру традиційних торговельних професій, хоча цей вплив не завжди має прямолінійний характер. Класичні форми зайнятості, пов'язані з офлайн торгівлею, поступово втрачають свою домінуючу позицію, особливо у великих містах і сегментах масового споживання. Потреба у продавцях консультантах,

касирах, мерчендайзерах зменшується не одномоментно, а хвилеподібно, по мірі автоматизації процесів і перенесення продажів у цифрове середовище. Частина цих функцій заміщується технологічними рішеннями, деякі просто зникають разом із закриттям фізичних торгових точок. При цьому не всі працівники мають можливість швидко адаптуватися до нових умов, що загострює проблему структурного безробіття. Скорочення традиційних професій супроводжується зміною соціального статусу праці у торгівлі, який раніше сприймався як відносно стабільний. У результаті формується нова конфігурація зайнятості, в якій минулі професійні ролі дедалі частіше опиняються на периферії ринку праці.

В українських реаліях цей процес має додаткові особливості, пов'язані з регіональними диспропорціями та різним рівнем цифрової готовності населення. У малих містах і сільській місцевості традиційна торгівля ще зберігає значення як джерело зайнятості, але і тут відчувається тиск з боку онлайн форматів. Закриття магазинів або скорочення персоналу часто відбувається без паралельного створення альтернативних робочих місць. Це посилює соціальну вразливість окремих груп працівників, насамперед людей старшого віку. Таким чином скорочення традиційних торговельних професій є не лише економічним явищем, а й соціальним процесом з довготривалими наслідками.

Паралельно зі скороченням традиційних торговельних професій формується інший, менш однорідний, але дедалі помітніший вектор змін. Тобто йдеться про зростання попиту на цифрові та ІТ орієнтовані спеціальності, які ще кілька років тому не асоціювалися безпосередньо з торгівлею. Електронна комерція потребує не лише технічної підтримки платформ, а й постійної роботи з даними, інтерфейсами, цифровими каналами комунікації. З'являються нові професійні ролі, межі яких залишаються рухомими і часто не закріплені формально. Працівник у сфері торгівлі все частіше поєднує аналітичні, технічні та комунікаційні функції. Це змінює уявлення про кваліфікацію як фіксований набір навичок. У такому середовищі попит формується не стільки на диплом, скільки на здатність швидко адаптуватися до цифрових інструментів.

Для України характерним є поступове, але нерівне розширення цього сегмента зайнятості. Великі онлайн платформи та маркетплейси створюють запит на фахівців з управління контентом, цифрового маркетингу, UX аналізу, кібербезпеки. Водночас малий і середній бізнес часто залучає таких працівників у гібридних форматах, поєднуючи ІТ завдання з традиційними управлінськими функціями. Це породжує нестійкі трудові траєкторії, у яких межа між спеціалізацією і універсальністю залишається розмитою. Зростання попиту на

цифрові спеціальності супроводжується дефіцитом кадрів, здатних працювати на перетині технологій і торгівлі. При цьому трансформація зайнятості набуває якісного виміру, де вирішальним стає не сам факт наявності робочого місця, а його зміст і вимоги до працівника.

Поширення нових форм зайнятості в електронній торгівлі не обмежується лише зовнішньо помітними сегментами, такими як доставка або технічна підтримка. В середині самих онлайн бізнесів формується багатошарова структура праці, де співіснують штатні працівники, тимчасові виконавці та залучені спеціалісти. Часто одна й та сама особа виконує різні ролі залежно від етапу бізнес процесу. Це розмиває межі між основною та допоміжною зайнятістю. Відповідальність за організацію робочого часу та професійний розвиток дедалі частіше перекладається на самого працівника. У таких умовах стабільність перестає бути базовою характеристикою трудових відносин. Натомість зростає значення індивідуальних стратегій адаптації.

При цьому варто зазначити, що нові форми зайнятості в електронній торгівлі не є повністю спонтанними. Вони виникають у відповідь на потребу бізнесу швидко масштабуватися і так само швидко скорочувати витрати. Гнучкість стає ключовою перевагою, але вона має зворотний бік. Відсутність чітких кар'єрних траєкторій ускладнює довгострокове планування для працівників. Соціальні гарантії часто носять фрагментарний характер або взагалі не передбачені. В українському контексті це поєднується з обмеженими можливостями інституційного захисту. У результаті нові форми зайнятості водночас розширюють доступ до ринку праці і підсилюють його нестабільність.

Окремої уваги потребує питання легітимності таких форматів у суспільній свідомості. Для частини працівників участь в електронній торгівлі через гнучкі форми зайнятості сприймається як тимчасове рішення. Для інших це стає основною моделлю професійної реалізації. Відсутність єдиного сприйняття ускладнює оцінку реальних масштабів явища. Нові форми зайнятості не замінюють традиційні повністю, але істотно змінюють баланс між ними.

У зв'язку зі зростанням ролі електронної комерції питання перекваліфікації і розвитку цифрових навичок стає не факультативним, а фактично життєво необхідним. Працівник, який раніше обслуговував фізичний магазин, сьогодні не може залишатися поза цифровими процесами. Навички роботи з онлайн-платформами, базами даних, аналітичними інструментами або системами управління контентом стають обов'язковими, навіть якщо посада формально не належить до ІТ-сфери. Перекваліфікація тут не обмежується

освоєнням окремих програм або платформ. Йдеться про зміну підходу до праці, здатність швидко навчатися новому, адаптуватися до змін у структурі робочих процесів.

Для України цей процес має особливі виклики. По-перше, доступ до якісних освітніх ресурсів і тренінгів не завжди рівномірний по регіонах. По-друге, темп розвитку технологій випереджає темп формальної освіти. Це створює розрив між потребами ринку і готовністю працівників. Додатково виникає психологічний аспект - багато працівників старшого віку або ті, хто довго працював у традиційних моделях, відчувають труднощі при адаптації до нових вимог. Тому розвиток цифрових навичок стає не тільки економічною потребою, але й питанням соціальної мобільності та професійної безпеки.

Зрозуміло, що перекваліфікація перестає бути одноразовим процесом. Навчання протягом життя - не просто модна формула, а необхідність. Працівник має вчитися постійно, експериментувати з новими інструментами, тестувати себе на практиці. Без цього ризик залишитися на периферії ринку праці зростає, а можливості для кар'єрного розвитку і стабільного доходу зменшуються. Саме тому будь-які стратегії розвитку зайнятості в електронній торгівлі повинні враховувати не лише створення робочих місць, а й механізми безперервного навчання і перекваліфікації.

Отже, трансформація зайнятості в торгівлі під впливом електронної комерції створює нові соціальні та організаційні виклики: змінюються очікування працівників щодо кар'єрного розвитку, посилюється потреба у самостійній організації роботи, а стабільність трудових відносин перестає бути базовою характеристикою. Цей процес формує нові моделі взаємодії між роботодавцем і працівником, вимагає адаптивних стратегій навчання та перекваліфікації, а також стимулює розвиток інноваційних підходів до управління людським капіталом, що стає ключовим чинником конкурентоспроможності компаній і ринку праці в цілому.

Список використаних джерел

Даньків В. В. Вплив електронної комерції на ринок праці в контексті розвитку цифрової економіки. Академічні візії. 2022. Вип. 8 - 9. С. 39 - 47. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.6859604>